

Pravdivost v dějinách

Dějiny nejsou jen to, co se prostě (nějak) „děje“, ale vždycky to má nějaký vztah k „tomu pravému“, tj. k „pravdě“ (chápané ovšem odlišně od tzv. adekvace apod.). To však zároveň znamená, že ne vše, co se v dějinách odehrálo, bylo vždy a nutně „tím pravým“, protože je třeba to měřit tím, co se v té či oné dějinné situaci stát mělo (a nemělo). V dějinách je toho velká spousta, co se nikdy nemělo přihodit. Proto také onu „pravost“ (a eventuelně „nepravost“) nesmíme zaměňovat za nic jiného, odlišného, např. za „úspěšnost“, „užitečnost“, „pokrokovost“ apod. A protože jde vždycky o „dějinnost“, musí být vždy při takovém hodnocení jasné, že v mnohých případech ani nelze vyslovit poslední slovo, neboť ona „pravost“ či „pravdivost“ se nemusí vyjevovat ani hned, ani brzo, ale někdy až po dlouhé době. Sama „pravdivost“, ba sama „pravda“ musí být chápána jako záležitost dějinná, nikoli od dějin oddělená či oddělitelná. To je ostatně vlastní smyslem onoho hesla, jež má (pokud je nám známo) svůj původ v helenistické literatuře pozdního Židovstva, konkrétně v tzv. III. knize Ezdrášově, totiž že „pravda vítězí“. Jde totiž o to, k že vítězí nikoli nutně a vždy ihned, nýbrž „na věky“, ale tak, že o tom nemůže být pochyb, tj. nemůže do „dopadnout“ jinak, třeba její definitivní porážkou.

(Písek, 110419-1.)